

Επιστροφή στο σχολείο
Α΄ Γυμνασίου – Αρχαία Ιστορία
Μία διδακτική πρόταση / πρόταση αξιολόγησης

Παναγιώτης Γατσωτής, ΣΕΕ ΠΕ02, 1ο ΠΕΚΕΣ
Αττικής

Προγραμματισμός για Α΄ Γυμνασίου: Αρχαία Ιστορία

Η Εποχή του Χαλκού με αναφορά των πολιτισμών που δημιουργήθηκαν στο Αιγαίο και με έμφαση στον Μυκηναϊκό Πολιτισμό (πολιτική οργάνωση, Γραμμική Β΄ γραφή, θρησκεία και τέχνη).

Ο Ελληνικός Κόσμος από το 1100 έως το 800 π.Χ. με έμφαση στη δημιουργία ελληνικού αλφαβήτου.

Αρχαϊκή Εποχή (800-479 π.Χ.) με έμφαση στα ακόλουθα: Τα αίτια Β΄ Ελληνικού αποικισμού και οι συνέπειές του. Τα συστατικά στοιχεία της πόλης-κράτους, ο ρόλος της οπλιτικής φάλαγγας, στη διαμόρφωση της έννοιας του πολίτη. Η εξέλιξη των πολιτευμάτων (απλή αναφορά). Οι κοινωνικές τάξεις στην αρχαία Σπάρτη. Τα πολιτειακά όργανα και η εκπαίδευση των Σπαρτιατών. Τα πολιτειακά όργανα του αθηναϊκού αριστοκρατικού πολιτεύματος. Τα κοινωνικά προβλήματα στην Αθήνα του 7ου αι. π.Χ. και η πορεία προς την επίλυσή τους. Τα μέτρα του Σόλωνα: Σεισάχθεια και αλλαγές στο πολίτευμα. Η τυραννίδα του Πεισίστρατου. Οι μεταρρυθμίσεις του Κλεισθένη. Τα αίτια και η αφορμή των Περσικών Πολέμων. Οι κυριότερες μάχες και οι πρωταγωνιστές των Περσικών Πολέμων. Οι συνέπειές τους.

Η Ηγεμονία της Αθήνας (479-431 π.Χ.) με έμφαση στα ακόλουθα: Σκοπός και τρόπος λειτουργίας της Συμμαχίας της Δήλου. Τα στοιχεία που δείχνουν τη μετατροπή της Συμμαχίας σε όργανο της Αθηναϊκής Ηγεμονίας. Το πολιτικό πρόγραμμα του Περικλή. Η λειτουργία του πολιτεύματος (πολιτειακά σώματα). Οι «λειτουργίες»: τι ήταν, ποιες ήταν και ποιος ο ρόλος τους στη λειτουργία του κράτους.

Ηγεμονικοί ανταγωνισμοί και κάμψη των ελληνικών πόλεων (431-362 π.Χ.) με έμφαση στα αίτια, τις αφορμές και τις φάσεις του Πελοποννησιακού Πολέμου, την τελική έκβαση και τα αποτελέσματά του.

Η ανάπτυξη της Μακεδονίας με έμφαση στα ακόλουθα: Η μάχη της Χαιρώνειας. Το Συνέδριο της Κορίνθου. Η πορεία του Αλεξάνδρου (οι κυριότερες μάχες). Ο τρόπος άσκησης της εξουσίας από τον Αλέξανδρο και τα ενοποιητικά στοιχεία της πολιτικής του.

Ελληνιστικοί και Ρωμαϊκοί Χρόνοι με έμφαση στα ακόλουθα: Η διάσπαση της αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου και τα κράτη που προέκυψαν από αυτή. Η Αιτωλική και η Αχαϊκή Συμπολιτεία. Το πολίτευμα, τα πολιτειακά όργανα και οι κοινωνικές τάξεις της Ρώμης.

Από τη Ρώμη στο Βυζάντιο με έμφαση στα ακόλουθα: Η θεμελίωση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η Ρωμαϊκή Ειρήνη. Η μεγάλη κρίση του ρωμαϊκού κράτους. Ο Διοκλητιανός και η Τετραρχία.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για την 1η ομάδα

A1) Βάλτε στη σωστή χρονολογική σειρά τις παρακάτω ιστορικές εξελίξεις, σημειώνοντας έναν αριθμό (1-6) δίπλα σε κάθε φράση. Στη φράση που αναφέρεται στις παλαιότερες ιστορικές εξελίξεις θα σημειώσετε τον αριθμό «1», σε αυτή που αναφέρεται στις νεότερες τον αριθμό «6».

- Αιτωλική και Αχαϊκή Συμπολιτεία
- Εκστρατεία Αλεξάνδρου
- Μυκηναϊκός πολιτισμός
- Πελοποννησιακός Πόλεμος
- Περσικοί Πόλεμοι
- Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία

A2) Βρείτε στα βιβλία σας την χρονική περίοδο στην οποία ανήκει κάθε μία από τις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις και σημειώστε την, με αριθμούς-χρονολογίες, δίπλα στην αντίστοιχη φράση. Όταν δεν βρίσκετε με ακρίβεια την χρονολογία σημειώστε τον αιώνα ή τους αιώνες.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για την 2η ομάδα

Ερώτηση Β1

- α) Διαβάστε στις σσ. 73-74 του βιβλίου σας τα σχετικά με τις «λειτουργίες» στην αρχαία Αθήνα.
- β) Υποθέστε ότι ζείτε εκεί (στην αρχαία Αθήνα) και ένας φίλος ή φίλη σάς ζητά να αξιολογήσετε τις λειτουργίες, δηλαδή, να πείτε αν είναι χρήσιμες και γιατί.
 1. Τι θα λέγατε αν ήσασταν ένας φτωχός Αθηναίος πολίτης;
 2. Τι θα λέγατε αν ήσασταν ένας πλούσιος Αθηναίος πολίτης;
 3. Τι θα λέγατε αν ήσασταν ένας άρχοντας-αξιωματούχος της Αθηναϊκής πολιτείας;

Ενδεικτική ερώτηση για την 2η ομάδα

Ερώτηση Β2

- Στο παρακάτω απόσπασμα ένας Αθηναίος πολίτης μιλάει στο δικαστήριο για τα έξοδά του. Γιατί νομίζετε ότι το κάνει αυτό;

[Ένας πλούσιος Αθηναίος μιλά για τα έξοδα μιας χορηγίας σε ένα δικαστήριο]

«Όταν ο Θεόπομπος ήταν επώνυμος άρχοντας, αφού ορίστηκα χορηγός σε τραγωδία, ξόδεψα 3.000 δραχμές και δύο μνες. Αργότερα, τότε που πήρα το βραβείο για την προετοιμασία ανδρικού χορού 2.000 δραχμές και άλλες 800 δραχμές για τους χορευτές του πυρρίχιου στα μεγάλα Παναθήναια. Επίσης πήρα το βραβείο ως χορηγός χορού στα Διονύσια και ξόδεψα, μαζί με την ανάθεση του τρίποδα, 3.000 δραχμές».

Λυσίας, Απολογία δωροδοκίας, 1-3 (μετάφραση Β.Σ.)

Ενδεικτική ερώτηση για την 2η ομάδα

B3)

- Γιατί / για ποιους λόγους, νομίζετε, ο Κίμωνας συμπεριφέρεται κατά τον τρόπο που αναφέρεται στο παρακάτω απόσπασμα;

[Ο Κίμων]

«[...] ο Κίμων, όντας πλούσιος, και τις λειτουργίες που του επέβαλλε η Πολιτεία τις εκτελούσε με λαμπρό τρόπο και πολλούς από τους συνδημότες του τους συντηρούσε ξοδεύοντας από τη δική του περιουσία».

Αριστοτέλης, *Αθηναίων Πολιτεία*, XXVII, 3 (μετάφραση Β.Σ.)